

Landskap: SMÅLAND Upptecknat av: Henning Envall
Härad: Tunälän Adress:
Socken: Svede *Tuna* Berättat av
Uppteckningsår: Född år i

Uppteckningen rör

Fastlagsris	1
Midsommarstång	1
Att draga björk	1
Valborgsmässoëldar	1
Begravning	2
Vårfrudagsgädda	2
Gravgrönt	3

Enköpings Enköpings

1081.

1081

1/.

Småland

Gamleby, Tuna by, Tunaläns och Sundby

Fästlagens midsommarstång, Eldar, ben, arning, m. m.

Gad jag vet om en del gamla seder och bruk.
i Tuna församling.

Fästlagens: har jag aldrig hört talas om i Tuna.

Allt maja eller kläda med tår användas alltid vid
midsommar. Man sätter in kistor i rummen, och om
det finns en öppen veranda klädas denna med tår
runt omkring.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

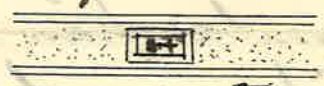
Det stora midsommarstången var för mycket vanligt.
Man pryddes en kistad och skalad gråstång med
länga girtanger tillverkade av blommor och grönt samt
papperstransor i lysande färger. Därför denna sed up-
hört kan knappast förklaras på annat sätt, än att ungdom-
ens intresse ^(för dylikt) småningom försvann och med dansbarns
byggande och cykelns allmänna användning.

Allt "draga björk" brukas nästan alltid lördagskvällen
från den söndagen det "lyses ut". Ungdomen brukar då
samlas från när och fjärran. På lugges den vackraste
björken som kan uppsökas på rimligt avstånd (ingen
trädslad kommer på frägen) och framförslas i rask
takt. På stråndan placerar sig en spelman, som
drar några lirliga låtar under det björken drages
fram till förstugubron. Där nedlägges den ^(med ett ändan) från trappan
under det någon utbringar ett lov för det blivande
brudparet, som i regel komma ut och hälsa ungdom-
arna på platsarna. För det mesta avfyras ett eller
flera skott omedelbart. Då bjüdes på kaffe, varefter
om det finns lämplig lokal, denna får användas till
lek och dans. Vill inte brudparet ha någon björk
reser den bort någonstans över denna dag.

Sabborgsmässa användas även. I min faders hem-
ken Hjortis brukades förr, att vid sabborgsmässan
från det värsta oljus, man kunde ästadkomma. Man
tutade i horn, slog på gamla träpannor och kättlar samt
skrålade för övrigt det värsta man kunde, för att jag

(3.5)

bort sargen från trakten.

Vid begravningar använder man att kläta vit sarghuset. För tillt användes ^{ett stycke} enar samt granis. Enarna placeras utanför sarghuset, samt längs vägen, som leder åt kyrkan, blott ett stycke förlängs. Utanför det hus varuti liket "står" som det heter, lägges av granis en fyrkant, med ett kors inuti. Detta görs i regel av enris. Vid korets fot skrives i sand eller någon ting dylikt den dödes namn. Om granis lägges sedan en tynje på vardera sidan om vägen varefter strös enris. - När något sargstyg skall förtas från brukas allmänt att kläta utanför gårdsporten. Man lägger en tynje med granis på varje sargkanten d. d. bara så långt åtskiljs att sargarna gått kunna rulla fram emellan. Nu inskränker man sig för det mesta till bara dessa tynjer, men för, och även på enstaka ställen än i dag, lägges en fyrkantig något arslång ruta med ett kors inuti ungefär som avbildningen

Som första påskdag räknas den 13 mars. Sommaran börjar den 14 april. Mattias kastar hota stenen i sjön. Efter den dagen smälter isen lika mycket underifrån som på över sidan.

Harren bör ses i 7. veckan. Potatisen bör sättas i 9. veckan.

Gamlby den 12 feb. 1920

Hemming Eriwall

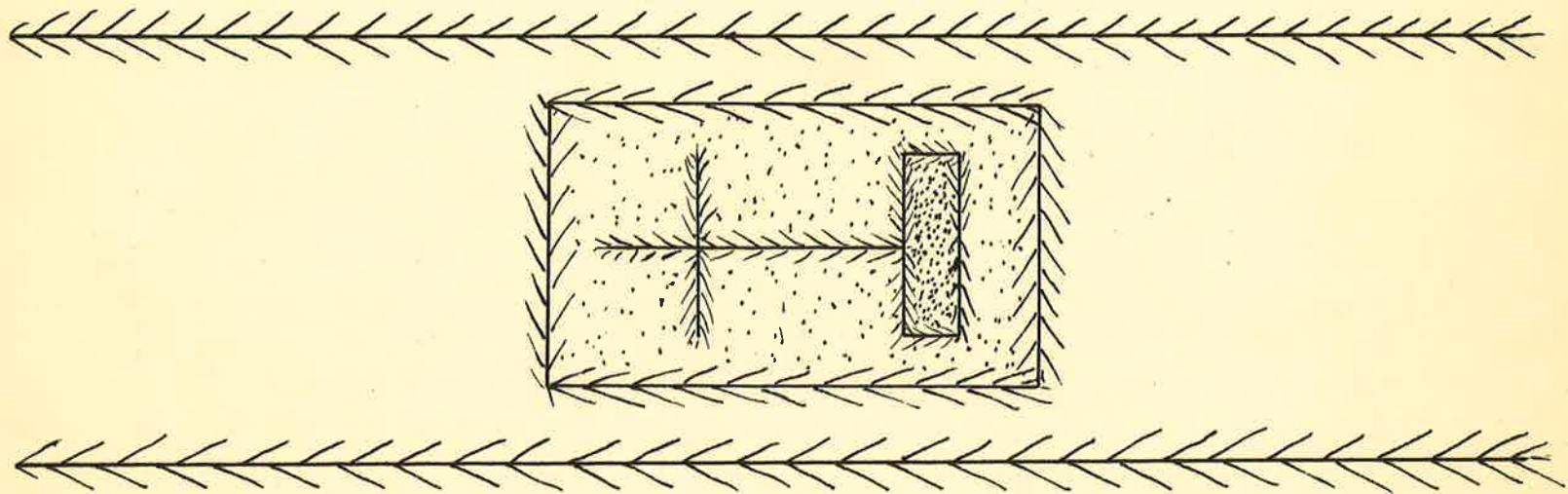
Förelägg

Hemvist: Olsebo pr. Tuna

För julkärnen har man så vitt jag vet ingen särskild plats. Vid den ena gärdens placeras den i träden, vid den andra på en stol, man kan även fästa dem uppsatta på staket och gärdesgärdar.

Kreaturen skola jultorgarna ha ottefröder. Någon annan sed känner jag inte till.

Vid påsken känner jag inte till någon annan sed, än att man om möjligt bör fiska upp en gädda, en så kallad "Väfrudagsgädda", till den dagen.

Henning Iswall

Uppt. av **Henning Envall**

efter

Tuna skn

Kalmar län.

Anmärkingar:

Med teckenig.

Vid begravning använder man enar samt granris att kläda vid sorgehuset. Enarna placeras utanför sorgehuset, samt ett stycke längs vägen, som leder åt kyrkan. Utanför det hus, varuti liket "står ovan jord", som det kallas, lägges av granris en fyrkant med ett kors inuti. Detta göres i regel av enris. Vid korsets fot skrives i sand eller någonting dylikt den dödes namn. Av granris lägges sedan en ~~fyrkant~~ linje på vardera sidan om vägen, varefter strös enris. - När något sorgetåg skall färdas fram, brukas allmänt att kläda utanför gårdsporten. Man lägger en linje av granris på varje väggkant d. v. s. bara så långt åtskiljs att vagnarna gott kunna rulla fram emellan. Nu inskränker man sig för det mesta till bara dessa linjer, men förr, och även på enstaka ställen än idag, lägges en fyrkantig, något avlång ruta, med ett kors inuti.